

EL PACTE GERMANO-SOVIÈTIC

DOC. 32. Winston Churchill

Només el despotisme totalitari d'Alemanya i Rússia podia afrontar un acte tan antinatural i odiós. És discutible qui dels dos detestava més el que havien acordat: si Hitler o Stalin. Tots dos sabien que es tractava d'una entesa transitòria. Els antagonismes entre els dos imperis i sistemes eren mortals. Sens dubte Stalin comprenia que Hitler seria un enemic de Rússia menys terrible després d'un any o dos de guerra amb els occidentals. Hitler seguia el seu mètode de combatre els enemics d'un en un. Que Alemanya i Rússia arribessin a aquest acord proclama el culminant fracàs de la política exterior anglofrancesa durant diversos anys.

[...] Moltes emocions van poder afligir el govern anglès llavors, però entre aquestes no hi havia el temor. Sense perdre temps, el gabinet va anunciar que el nou pacte «no afectaria les obligacions» d'Anglaterra, que estàvem disposats a complir. Res no podia ja evitar ni endarrerir el conflicte.

W. CHURCHILL, *Memòries*, 1948-1954

DOC. 33. Els comunistes francesos

El moviment «Pau i Llibertat» està convençut que aquest pacte no pot sinó contribuir a garantir la pau [...]. El secretariat de «Pau i Llibertat» convida els seus comitès a intensificar la seva acció a favor d'una política de pau lligada sense reserves a la gran potència militar de la Unió Soviètica, sempre fidel a l'ideal de seguretat de les nacions democràtiques i tenaç en l'esforç pacífic que no han cessat de preconitzar els congressos successius del nostre moviment.

El secretariat de «Pau i Llibertat»,
L'Humanité, 24 d'agost de 1939

DOC. 34. Caricatura del pacte Germanosoviètic.
«Quant durarà la lluna de mel?»

DOC. 35. El ministre d'Afer Estrangers del govern feixista italià

Ahir a la nit a les 10:30 es va produir un cop teatral. Ribbentrop va telefonar dient que hauria preferit veure'm a Innsbruck, ja que després havia de partir a Moscou, on firmarà el pacte polític amb els soviètics. Llargua conversa telefònica amb el Duce. No hi ha cap mena de dubte que els alemanys han donat un cop de mesres. La situació europea està resolta. Podran ara França i Anglaterra, que han basat tota la seva política anti-Eix en l'aliança amb els soviètics, comptar amb l'adhesió incondicional de les masses extremistes?

G. CIANO, *Diario*, 22 d'agost de 1939

14 Analitza la procedència dels textos.

- Quin tipus de textos són?
- Qui són els seus autors? A quina posició política i a quin país correspon cada un?
- Quan van ser publicats aquests textos? Quins són una resposta immediata al pacte i quins una interpretació posterior?

15 Fes-ne el comentari.

- Quina visió donen del pacte entre Alemanya i la Unió Soviètica cada un dels documents?
- Per què considera Churchill que es tracta d'un pacte «antinatural»? Opina el mateix algun dels altres documents?

- Per què considera Ciano que el pacte significa la derrota de la política exterior de França i Anglaterra?
- Com justifica el pacte el moviment comunista francès «Pau i Llibertat»?

16 Valora i critica.

- Descriu breument com eren els sistemes polítics i econòmics d'Alemanya i l'URSS. Eren règims afins o oposats ideològicament?
- Què volien aconseguir els dos països amb aquest pacte?
- Consideres difícil de defensar un pacte entre un règim comunista i un de feixista? Justifica la teva resposta.